

Punktem wyjścia analiz zaprezentowanych w niniejszej publikacji jest teza sformułowana przez Lennarda J. Davisa, zgodnie z którą, „by zrozumieć niepełnosprawne ciała, należy wrócić do koncepcji normy, normalnego ciała” (Davis 1995, s. 23). W tym lapidarnym, a jednocześnie intelektualnie inspirującym i kontrowersyjnym sformułowaniu Davis zawarł nie tylko wykładnię pierwotnego sensu kulturowego modelu niepełnosprawności, ale także ogólną sugestię związaną z tworzeniem i wykorzystywaniem na gruncie studiów o niepełnosprawności (disability studies) terminologii, której właściwe znaczenie, a w istocie dyskursywna wieloznaczność, powstaje w wyniku zastosowania znaków tekstowych – ukośników, dywizów lub nawiasów. Obie te kwestie będą przedmiotem osobnych rozważań w dalszych partiach tekstu, natomiast w tym miejscu, posiłkując się myślą Davisa, chciałbym jedynie zarysować mechanizm wyłonienia się tematyki i tytułu tej książki.

Niniejsze opracowanie nie jest sprawozdaniem z rygorystycznie pod względem teoretycznym i metodologicznym zaplanowanych i zrealizowanych badań. Wykorzystałem raczej możliwości, jakie stwarza esej krytyczny, którym jako całość jest prezentowany tekst. Z kolei ostatnie podrozdziały mogą być potraktowane jako osobne, mniejsze opracowania, których treść każdorazowo porządkuje wyznaczona tytułem tematyka. Starałem się jednak o ich uspójnienie zarówno w obrębie rozdziału, jak i w ramach teorii i kierunków analizy wyznaczonych we wcześniejszych częściach.

Ze wstępu

Rozdział I

Niepełnosprawność w grze kulturowych znaków i znaczeń

1.1. Od „protezy narracyjnej” do crip studies – przemiany kulturowych studiów skupionych wokół niepełnosprawności

1.2. Stanowienie bierności i odzyskiwanie sprawstwa – nie/sprawność, nie/samodzielność, nie/doskonałość

Rozdział II

Między niepełnosprawnością w kinie a filmem o niepełnosprawności – podstawy i kierunki analiz

2.1. Odkrywanie dys/ablizmu w kinie – krytyka filmowa a oglądanie krytyczne

2.2. Film jako sztuka osobliwa

2.3. Niepełnosprawność jako cecha charakterystyczna – między niepełnosprawną postacią filmową a aktorką_em z niepełnosprawnością

Rozdział III

Wybrane sensy i znaczenia niepełnosprawności w sztuce filmowej – analiza krytyczno-kulturowa

3.1. Naprawianie uszkodzonego ciała i/lub umysłu

3.2. Społeczne pozycjonowanie bierności

3.3. W pułapce spektrum (neuro)różnorodności

3.4. Meandry (nad)kompensacji

3.5. Gra ciała i tożsamości

Zakończenie

Filmografia

Bibliografia

Summary